

**7. Göttinger Gespräche zum Agrarrecht
„Reichweite und Grenzen des Agrarrechts“,
Gedenksymposium für Dr. Wolfgang Winkler (1937–2012)
Getynga, 4 listopada 2016 r.**

W dniu 4 listopada 2016 r. odbyła się w Getyndze siódma konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Prawa Rolnego tamtejszego Uniwersytetu (7. Göttinger Gespräche zum Agrarrecht – Reichweite und Grenzen des Agrarrechts). Tegoroczne spotkanie poświęcone było uczczeniu pamięci dr. Wolfganga Winklera, wybitnego i cenionego na całym świecie agrarysty, który zmarł 7 sierpnia 2012 r. w wieku 75 lat. Jego bogaty i wszechstronny dorobek naukowy wpłynął nie tylko na rozwój nauki niemieckiego prawa rolnego.

Konferencja obejmowała dwie sesje tematyczne. Pierwsza dotyczyła wpływu badań W. Winklera na naukę prawa rolnego, natomiast przedmiotem drugiej było pojęcie i wyodrębnienie prawa rolnego.

Konferencję zainicjował prof. José Martínez, prezentując referat „Wpływ dr. Winklera na naukę prawa rolnego – z niemieckiego punktu widzenia” (*Das agrarrechtliche Wirken von Dr. Winkler. Aus der Sicht Deutschlands*), w którym przedstawił dorobek naukowy W. Winklera i wykazał wpływ jego badań na rozwój niemieckiego prawa rolnego. W kolejnym referacie prof. Gülcan Eraktan przedstawiła wpływ dr. Winklera na rozwój nauki prawa rolnego w Turcji (*Das agrarrechtliche Wirken von Dr. Winkler. Aus der Sicht Türkei*); dzięki Winklerowi turecka nauka prawa rolnego odkryła wiele zagadnień i problemów dotychczas jej nieznanych. G. Eraktan podkreślała niezwykłą osobowość i zaangażowanie w pracy badawczej i dydaktycznej tego wybitnego niemieckiego agrarysty.

Z kolei prof. Rudy Gotzen w referacie przedstawił wpływ badań W. Winklera na naukę prawa rolnego we Francji i krajach Beneluksu (*Das agrarrechtliche Wirken von Dr. Winkler. Aus der Sicht Frankreichs und Benelux-Staaten*). Winkler zaszczerpił w tych krajach prowadzenie badań dotyczących dzierżawy nie tylko nieruchomości

rolnych, ale i gospodarstwa rolnego. R. Gotzen podkreślił, że duch dr. Winklera jest dalej obecny w nauce prawa rolnego Francji i krajów Beneluksu oraz nadal wpływa na jej rozwój.

W kolejnym referacie „Wpływ dr. Winklera na naukę prawa rolnego – z punktu widzenia Japonii” (*Das agrarrechtliche Wirken von Dr. Winkler. Aus der Sicht Japans*) prof. Yoshiki Kurumisawa pokazał historię współpracy niemiecko-japońskiej w zakresie prawa rolnego, w której szczególną rolę odegrał właśnie W. Winkler. Wspólne międzynarodowe badania miały charakter przede wszystkim prawnoporównawczy i dotyczyły zagadnień związanych z obrotem nieruchomościami rolnymi, ochroną gospodarstw rolnych i prowadzeniem działalności rolniczej. Z kolei prof. Dieter Schweizer w referacie „Wpływ dr. Winklera na naukę prawa rolnego – z punktu widzenia CEDR” (*Das agrarrechtliche Wirken von Dr. Winkler. Aus der Sicht des CEDR*) ukazał znaczenie badań W. Winklera dla prawa rolnego z punktu widzenia Europejskiego Komitetu Prawa Rolnego. Podkreślił zróżnicowaną tematykę badań W. Winklera, ich wpływ na rozwój teorii prawa rolnego i szeroką współpracę międzynarodową.

Pierwszą część konferencji zakończyło wspomnienie Eggerta Wiesego, ucznia dr. Winklera, który przybliżył działalność profesora jako wybitnego dydaktyka, prowadzącego wykłady adresowane nie tylko do studentów studiów prawniczych, ale także innych kierunków, m.in. rolnictwa. Zajęcia W. Winklera zachęcały do dyskusji i cieszyły się ogromnym zainteresowaniem studentów.

Drugą część konferencji otworzył dr Christian Busse z Uniwersytetu w Bonn, prezentując bardzo interesujący referat pod tytułem „Specjalne podejście prawne: rozważania pojęciowe” (*Der sonderrechtliche Ansatz: Konzeptionelle Überlegungen*). Autor odniósł się do teoretycznych koncepcji wyodrębnienia prawa rolnego w literaturze niemieckojęzycznej, w tym teorii funkcjonalnej prawa rolnego (*Funktionalrechtstheorie*) oraz teorii traktującej prawo rolne jako zespół norm szczególnych dotyczących rolnictwa (*Sonderrechtstheorie*). Odwołał się przy tym do swojej publikacji *Sonderrechtlicher und funktionalrechtlicher Ansatz im agrarrechtlichen Widerstreit. Ein Beitrag zur agrarrechtlichen Systembildung*¹. Następnie prof. Gottfried Holzer z Uniwersytetu w Wiedniu w referacie „Podejście funkcjonalne po trzydziestu latach: doświadczenie i wnioski” (*Der funktionale Ansatz nach dreißig Jahren: Erfahrungen und Erkenntnisse*) nawiązał do bogatego dorobku teoretycznego W. Winklera i innych agrarystów dotyczącego pojęcia prawa rolnego.

Natomiast prof. Roland Norer z Uniwersytetu w Luzernie w referacie „Teorie prawnorolne i prawo obszarów wiejskich” (*Die agrarrechtlichen Theorien und das Recht des ländlichen Raums*) szeroko odwołał się do teorii funkcjonalnej prawa rolnego. Wskazał na zróżnicowane normy prawne o charakterze administracyjnym, cy-

¹ Zob. recenzję R. Budzinowskiego publikowaną w niniejszym numerze PPR; recenzja opracowania: Ch. Busse, *Der sonderrechtliche Ansatz: Konzeptionelle Überlegungen*, PPR 2016, nr 2, s. 284-286.

wilnym i karnym składające się na tę dziedzinę prawa, a także na traktowanie w niektórych systemach prawa rolnego jako części prawa gospodarczego. Nawiązał również do ustawodawstwa poświęconego rozwojowi obszarów wiejskich. Prawo rolne, zdaniem R. Norera, może być bowiem także ujmowane jako prawo wiejskie (rozwoju obszarów wiejskich).

Polskim akcentem był referat prof. Romana Budzinowskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zatytułowany „Pojęcie prawa rolnego z punktu widzenia polskiej nauki prawa rolnego” (*Der Agrarrechtsbegriff aus Sicht der polnischen Agrarrechtswissenschaft*). Referent zauważył, że rozwojowi ustawodawstwa rolnego w Polsce towarzyszyły liczne i zróżnicowane koncepcje doktrynalne poszukujące odpowiedzi na pytanie, czym jest prawo rolne. Nauka prawa rolnego w pierwszej kolejności zmierzała do wskazania kryterium wyodrębnienia, określenia jego przedmiotu, a następnie jego nowych granic.

Konferencję podsumował prof. José Martínez, który wskazał na olbrzymi dorobek W. Winklera i jego wpływ na rozwój nauki prawa rolnego wielu państw świata, a także na potrzebę prowadzenia badań w zakresie teorii prawa rolnego.

ANETA SUCHOŃ, ŁUKASZ MIKOŁAJ SOKOŁOWSKI

PRZEGLĄD PRAWA ROLNEGO
NR 2 (19) – 2016, 305-307
DOI: 10.14746/ppr.2016.19.2.23